

Nahaja vsak četrtek in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrta leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Tel. Interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

17. številka.

Maribor, 28. aprila 1927.

61. letnik.

Nova vlada in parlament.

Ko smo obhajali praznik Gospodovega vstajenja, je v naši državi padla vlada. Uzunovičeva vlada ni umrla v parlamentu, kjer je pravzaprav tisti kraj, v katerem hira in umirajo vlade. Vlada radikalov in Slovenske ljudske stranke je v parlamentu imela jako življenje, ki ga ji opozicijske stranke kljub največjemu naporu niso mogle vzeti. Njena življenska zmožnost in krepkost je rastla od dneva do dneva, od glasovanja do glasovanja.

Konec tej vladi torej ni prišel iz parlamenta. Luč življenja so ji upihile sile izven parlamenta. To je treba odločno obsoditi. Naša država je parlamentarna monarhija. Parlament kot politično zastopstvo vseh državljanov mora pri vsaki vladi imeti odločilno besedo. Saj vlada ni nič drugega nego odbor parlamenta, to je njegove večine, za vodstvo državne uprave. Zato se v nekaterih državah vlada voli v parlamentu. V vsaki državi, ki hoče biti parlamentarna in demokratična, se mora postaviti takšna vlada, katero parlament hoče ali s katero soglašajo. Vlada sme in mora ostati tako dolgo, dokler ima zaupanje parlamenta.

Prejšnja vlada, sestavljena iz radikalov in SLS, je padla na neparlamentarnem način. Tako neparlamentarno postopanje se ne da opravičiti s tem, da je bilo treba ministra notranjih zadev Boža Maksimoviča rešiti obtožbe, ki je ležala pred parlamentom ter bi morala priti v razpravo na velikonočni tork. Obtožba Maksimoviča je bila parlamentarna, o njej mora razpravljati in odločevati parlament in ni pravilno, da se takšna razprava kratkomalo s tem onemogoči, da se parlamentarno zasedanje zaključí. Ministru Maksimoviču je bila s tem storjena slaba usluga, ker se podpira sum, kakor da bi Maksimovič bil kriv ter da beži pred sodbo parlamenta. Maksimovič pa je bil pripravljen stopiti pred parlament ter braniti svoje postopanje kot minister. In če se ne bi bil mogel opravičiti, bi padel on sam, ni pa potrebno, da bi padla cela vlada, ako ne bi bila izjavila svoje skupnosti z Maksimovičem.

Zato je padec vlade iznenadil vlado, iznenadil stranke, ki tvorijo to vlado, iznenadil tudi opozicijo. Nihče tega ni vedel, niti pričakoval, k večjemu so bili o tem podučeni tisti možje, ki so z Veljo Vukičevićem na čelu sestavili novo vlado na velikonočni nedeljo. Iznenadenje je tudi bilo inozemstvo, ki je zamašeno ugovarilo o vzrokih nenadne vladne spremembe ter nagibalo k tolmačenju, da je naša razmerje do Italije krivo nenadne vladne spremembe. Zato ni čuda, da se je ne samo v naši državi, marveč tudi izven njenih mej začelo bati in šušljati o možnosti vojnih zapletitij med Italijo in našo državo. Odgovore našega parlamenta do 1. avgusta je dala dovolj povoda za taka ugibanja. Hvala Bogu, da so se taka ugibanja izkazala kot nepravilna in strah pred morebitnimi vojnimi zapletitijami kot prazen.

Slovenska ljudska stranka je s padcem prejšnje vlade prenehala biti vladna stranka. Cela Slovenija to občuduje, samo samostalna demokratska stranka s svojima glasilima »Jutrom« in »Domovino«, se tega raduje. S tem škodoželjnim veseljem dokazuje samostalna demokratska stranka, da se je blagor Slovenije tiče še manj nego lanske sneg. Za blagor Slovenije in slovenskega ljudstva je SLS ona dva meseca, dokler je bila na vladi, storila toliko, kakor nobena druga stranka pred njo. To priznavajo vsi sloji našega naroda in tudi nasprotna stranka, samo »Jutrovi« v svoji zagrizenosti in hudobiji zanikajo in lažejo naprej.

Januš Golec.

Vstajenje v hrvatskem Zagorju.

Banda je igrala vse mogoče komade pozno v noč. Krog godcev se je kar trlo godbe željnih Zagorcev; ženske so smele poslušati le od daleč. Piskanje hrvatskih poskočnic je bilo spremljano od strelcev iz topičev ter pištol.

Nikakor ne smete misliti, da so imeli ti zagorski strelci vsi res prave pištole. Kaj še! Eden je streljal iz ključa, zopet drugi si je pritrtil na les kako drugo večjo cev, tretji je pokal iz prikrašane lovske puške — takozvanega štuca, še le četrti je bil res posestnik prave pištole, v kateri se je užigal smodnik potom kapselna in po udarcu petelina. To strelno orodje so vsi nabijali s stolčeno opeko, da je bolj počilo. Radi več nego sto let nazadnjaške priprostosti so bile te zagorske pištole tolikanj nevarne za prste ter obraz. Nekaj let je bilo opaziti, da je bil vsak količkaj mlad Zagorec čokljav na rokah in jih ni silila vojaška oblast v kraljevsko suknjo, dokler niso tudi na višjih mestih zaznali, kje, kedaj in kako izgubljajo ti junaki prste. Ako so manjkali pozneje zagorskemu Hrvat kar trije prsti bodisi na katerikoli roki, je moral k vojakom in v takih slučajih vsikdar na tri leta, da je dobil triletno priliko vežbe v streljanju.

Ko so zamigljale zvezde na nebu, je godba odstavila pihala, nekaj časa so muzikali še pili, a poslušalci so se porazlezi s strelci vred po bajtah.

Vse je bilo veselo ter zadovoljno, niti ranjenci niso jokali, le stari gospod plebanuš, ki je zbijal v mislih pridigo za veliko nedeljo popoldne, je klical žveplo ter ogenj na neposlušne gadine ter magarce!

Veselo je zagorskega vstajenja je bilo za moški spol po velikonočnem razhodu na placu končano. Velikonočno jutro je bilo raj blaženosti za Zagorke brez razlike na starost.

Treba namreč poudariti, da je vsak zagorski Hrvat velik prijatelj godbe in ima vsaka župnija svojo bando.

Naša stranka, njeni poslanci in voditelji mirno čakajo razvoja političnih prilik, ki jih je ustvaril prihod nove vlade. To vlado so ustanovili možje, ne pa stranke. Predsednik nove vlade Velja Vukičević je pristaš Ljuba Jovanovičeve skupine v radikalni stranki, ki je brojala okoli 10 poslancev. Njegov politični kompanjon dr. Voja Marinkovič je voditelj nekdanje naprednjaške stranke, ki se sedaj nahaja v okrilju Davidovičeve demokratske stranke. Obstoj in delovanje nove Vukičević-Marinkovičeve vlade je torej odvisno od tega, ali bosta radikalna in demokratska stranka podpirali možje, ki so brez znanja in privolenja svojih strank ustanovili vlado. V radikalni stranki, in sicer med Uzunovičevimi pristaši in tudi med Pašičevci, je še vedno veliko protivnosti proti Vukičevićevi vladi, dočim se je začetna nevolja v Davidovičevi stranki nekoliko pomirila.

Kar se tiče naše stranke, zahtevamo od nove vlade, da ne sme vladati brez parlamenta. Odgovore parlamenta je takšen udarec za parlamentarno načelo, da ga ne more trpeti, kamoli odobriti nobena v resnici ljudska stranka. Prvi korak, ki ga je storila nova vlada, je bil proti parlamentu, katerega je zatvorila zastopnikom ljudstva. Naša zahteva je, da nova vlada to popravi ter da otvori nar. skupščino k izrednemu zasedanju čim prej, gotovo pa pred 1. avgustom.

Naš spor z Italijo se polega.

Naše razmerje do Italije povzroča vladodržcem v državi veliko brige, državljanom pa mnogo skrbi in strahu. Nekateri so grozljami Mussolinija proti naši državi pripisovali tak pomen in takšno moč, da bi mogle dovesti do oboroženega spopada. Zaključenje našega parlamenta, ki je došlo tako iznenada, je pri nekaterih pojačilo in pomnožilo ta strah ter je vsepovsodi dalo povoda za razna ugibanja.

V resnici — in to smemo izjaviti z dostavkom: hvala Bogu — pa stvar ni tako huda. Prilike se niso razvile tako daleč, da bi dobile tako strašno obliko. Za to ne gre hvala Mussoliniju, poglavarju italijanskih fašistov in italijanske države. Ako bi šlo po njegovem, bi se že začel na Balkanu siloviti metez. Italijanski fašizem je skozi in skozi napadalen in osvojevalen tudi na polju zunanje politike. Mussolini sanja o vzpostavitvi nekdanje rimske države, ki je gospodovala v vseh pokrajinah, težejih na obalah Sredozemskega morja. Zdaj iztegne svojo roko proti tej pokrajini, zdaj proti drugi. Osebito je svoje oči obrnil na Bal-

kan, kjer upa na obilno žetev kot sad razdora med posameznimi balkanskimi državami.

Italija je obilno žela tudi od naše države. Gorica, Trst, Istra, Zader, Reka itd., vse to tvori bogato vsebino italijanske žetve. Z raznimi pogodbami z našo državo si je Italija hotela tako žetev na gospodarskem polju zagotoviti tudi v bodočnosti. Ker je ljudstvo v naši državi začelo pomišljati ter ozbilnejše misliti na obrambo svojih življenjskih interesov, je italijanski fašizem proti naši državi nastopil z obkroževalno politiko. Hoče jo osamiti ter na osamljeno pritisniti, da pristane na italijanske zahteve. V svoje kroge je pridobil Albanijo, katero je s tiransko pogodbo popolnoma podvrnil italijanski nadvladi. Italijanska vlada lovi v svoje mreže Bolgarijo, Grško in Rumunijo; z Madžarsko je sklenila prijateljsko pogodbo, da bi to državo pritegnila v svoje politično območje.

Ti diplomatski uspehi so italijanski fašizem ohrabril, da je v postopanju proti naši državi pustil v nemar vse tiste obzirnosti, ki so v diplomatski borbi običajne. Fašistovski časopisje je v svoji hujskajoči gonji zoper našo državo izbruhalo proti nam toliko strupenosti, da je naposled evropska javnost postala pozorna. Evropa je začela obračati svojo pozornost razmeram, ki vladajo v jugoiztočnem delu evropskega ozemlja. Vse, kar v Evropi sodi nepristransko, je v našem sporu z Italijo stopilo na našo stran. Poslednji čas je tudi Anglija začela korigirati (popravljaliti) svoje stališče napram naši državi.

Angleška diplomacija je zadnje leto podpirala Italijo v njenih zunanje-političnih stremeljenjih. Kajpada jo je pri tem predvsem vodil ozir na lastne politične koristi, ne pa kakšna posebna ljubezen do italijanskega fašizma. Visoko angleško zaščitništvo je fašistovski Italiji pripomoglo do marsikaterega političnega in gospodarskega uspeha. Z uspehi je raste fašistovski pohlep, ki se ne da brzdati.

Tako je tudi Anglija uvidela, da se naši državi od strani Italije dela krivica, in zato je začela resno razmišljati o tem, kako bi fašistovski pohlepnosti nadela uzd. Angleško časopisje, ki je prej skoro brezpogojno bilo na italijanski strani, je počelo Mussoliniju očitati njegovo nespravljalivost ter ga svariti, naj napravi z našo državo sporazum, in sicer potem direktnih pogajanj z našo državo. Ako bi se to ne zgodilo, potem ne bi preostalo drugo, nego da se izpolni naša poslednja zahteva, katero med drugimi tudi brani francosko časopisje, da se namreč naš spor z Italijo radi Albanije predloži Društvu narodov. Rozljanje s fašistovsko sabljo je torej rodilo druge sadove, nego jih je pričakoval poglavar italijanskih črnosrajčnikov.

Zasedanje oblastne skupščine v Mariboru.

Ko se je meseca februarja po prvem zasedanju razšla mariborska oblastna skupščina, ko je pooblastila odbor, da sestavi proračun, je malokdo verjel, da se bodo poslanci zopet tako kmalu sestali, da ta proračun odobrijo. Iz Beograda je bilo še kolikortoliko lahko izsiliti sklicanje oblastnih skupščin, a težje je bilo misliti, da bo dal na razpolago tudi sredstva, s katerimi se bodo oblasti lahko upravljale. Da ni bilo v vladi Slovenske ljudske stranke, pa bi bilo tudi ostalo samo pri začetku, potem bi pa oblastne samouprave čisto sigurno zaspale.

SLS je kljub temu, da je bil proračun, že pred njenim vstopom v vlado sestavljen, z amandamenti v finančnem zakonu dosegla, da je država prepustila oblastnim samoupravam isto moč in oblast, kakor so jo imele bivše av-

strijske dežele, prepustila pa jim je tudi vse dohodke, katere je pobirala na račun deželnih doklad. Mariborska oblastna skupščina ima sedaj isto oblast, kakor bivši deželni zbor v Gradcu, sme sklepati nove deželne zakone, sme nalagati ali lajšati deželne davke, dobila je v last vso bivšo deželno avtonomijo. SLS je samo s par mesečno udeležbo v vladi dosegla za obe slovenski oblasti skoro popolnoma isto avtonomijo ali samoupravo, za katero se je naš narod že toliko let boril. Oblastne samouprave so že pričele delovati, ker jim je s sprejetjem prvega proračuna narodna skupščina dala na razpolago potrebna sredstva.

Prvi dan zasedanja.

Poslanci so se zbrali v Mariboru že v torek, 19. aprila. V sredo, 20. aprila se je zasedanje pričelo, in sicer to pot

Hrvat bi se odrekel rajši na samo Veliko noč pečenemu puranu ter vinski kislici, le muziki ne!

Ako so godbena pihala tako privlačna za muškarce, kaj še le za ženske.

Ko je udarila na katarinski farni cerkvi ura štiri zjutraj, so se oglašili v pritkavanju zvonovi in v tem hipu so bile vse Zagorke kar v srajčah pred bajtami in poslušale že ne toliko ubrano zvonjenje, ampak znale so, da pride za godbo bronca ona na pleh ter boben.

Stolp sv. Katarine ima takoj pod streho hodnik in na tem je svirala banda, da je bilo slišati njene zvoke po celi fari. Eden komad zvonovi, družega banda in tako je šlo do šeste ure zjutraj. Celi dve uri si videl po celem Zagorju pred bajtami ter hišicami vse belo žensk, ki so kot pribite poslušale muziko in ti dve uri sta jim bili prava velikonočna nedelja, o kateri so potem sanjale in si pripovedovale celo leto, dokler se ni zopet povrnila.

Katarinski g. plebanoš je služil ob 7. uri zjutraj na velikonočno nedeljo peto sv. mašo brez pridige. Popoldne ob 3. uri so bile večernice s pridigo. Zagorci so se udeležili obeh pobožnosti polnoštevilno, akoravno jim ni svirala več banda in tudi pištole niso kalile miru cerkvene svečanosti. Pri Vstajenju so streljali katarinski fantini, na Veliko noč popoldne s prižnice pa g. pleban. Do velikonočnih večernic je stari gospod že natanko pozvedel za imena vseh ranjencev in koliko prstov je odneslo temu ali onemu. G. pridigar je bil močne ter visoke postave, a tudi njegov glas je bil kot strel iz topa. Ni štedil z izrazi, ampak so deževali na takrat že skesane zagorske strelce hudourniki — gadin, magarcev, lopovov itd., ki oskrunjuje slovesnost Vstajenja s krvjo!

Plebanove srdite besede so pač držale le do druge velike sobote, ko se je zopet streljalo, frčali človeški prsti po katarinskem placu, kričale ženske, rohneli plebanuš; a zagorski strelci pa so govorili glasno: »Zato je pa pop (duhovnik), da se srdi!«

Bogzna koliko let so pozdravljali Katarinčani vstalega Zveličarja na ravnokar opisani način, pa se je obrnila ta krvava proslava naenkrat na drugo — dostojno ter ne več s krvjo oštrofotano plat.

Stari g. pleban se je že tako nagnil k majki zemlji, da ni mogel več vršiti vseh napornih dušebrižnih poslov. Prosil je za duhovniško pomoč in poslali so mu mladega kaplana, ki je še danes znan po katarinski fari pod imenom — gospodin Marko. Bil je že v mladosti prijazen dušni pastir, pobožen, dober pridigar in si je prav kmalu osvojil ter zasigural srca vseh župljanov. S katarinske prižnice niso več frčale med vernike gadine ter magarci, ampak — preljudi ter predragi mi zagorski narod. Toraj ljubili so Katarinčani svojega gospodina Marka, so mu bili udani, ga spoštovali ter tudi poslušali vsak njegov še tako malenkosten opomin. Besede g. Marka so prišle od srca in segale do zagorskih seljaških src.

Oglasila se je zopet velika sobota in cela fara je plaval v veselju, ker bo vodil Vstajenje ljubeznivi ter priljubljeni gospodin Marko in ne več zadrezasti stari pleban, ki je bil že tako slab, da niti v cerkev ni več mogel.

Si pač lahko predstavljate, da so tudi zagorski strelci bili za Vstajenje vsi pripravljeni s pištolami in uverjeni, da za ta svoj strelni posel ne bodo na Veliko noč popoldne raz svetega mesta: gadine, magarci ter lopovi, ampak mili in preljudi seljaški dečki!

Nebo je stalo pripravljeno pred glavnimi vrati katarinske cerkve, nebonoše z visoko podvihanimi hlačami, plac nabito poln praznično oblečenih vernikov, izpred božjega groba se je oglasil sladko doneči glas g. Marka: Kralj nebesni Zazvončkali so zvončki, školnik in pevec so nadaljevali velikonočno pesem, monštranca je že bila pod nebo, pred nebo pa ne zagorskega Vstajenja in Velike noči — bande. Izpod neba je dal g. Marko nekako znamenje in iz cerkve je prikorakala polnoštevilna katarinska banda v uniformah, brez instrumentov, še muštačasti Štefek ni nosil pred seboj bobna. Banda brez go-

začasno v kazinski dvorani. Ob 10. uri dopoldne je predsednik g. dr. Josip Leskovar otvoril sejo in pozdravil navzočega velikega župana g. dr. Schaubacha in njegovega tajnika g. Malešiča. Tudi poslanci so g. velikega župana živahno pozdravljali z živijo-klici. Na vse je vplivalo jako dobro, da se sej skupščine udeležuje tudi veliki župan, dočim se je prejšnji veliki župan dr. Pirkmajer za skupščino malo zmenil ter poslal celo na otvoritveno sejo samo svojega namestnika.

Predsednik je nato poročal, da je odložil mandat radikalni poslanec dr. Rudolf Ravnik, na njegovo mesto pa je bil poklican dr. Mühleisen iz Maribora, ki je takoj nato položil slovesno prisego. Zatem se je vršila volitev še četrtega skupščinskega tajnika, tako, da se pri vsaki seji vedno po dva zamenjajeta.

Delo oblastnega odbora.

Dalje je predsednik poročal o delu oblastnega odbora med časom, ko ni skupščina zasedala. Delovanje oblastne skupščine je zagotovljeno s finančnim zakonom, istotako je rešeno vprašanje imovine bivše dežele Štajerske, ki pride sedaj na mariborsko oblast, skupščina sme spreminjati vsi bivše deželne uredbe in zakone. Vprašanje imunitete oblastnih poslancev kakor tudi vprašanje proste vožnje po železnici še ni rešeno.

O uspehih boja proti metljivosti je poročal g. Marko Krajnc. Oblastna skupščina je najela posojilo 200.000 Din, da prisloži na pomoč kmetom, ki jim je ta živinska bolezen povzročila ogromno škodo. Dalje se je oblastna skupščina obrnila na veliko županstvo za podatke, na podlagi katerih se bo izvršil sklep oblastne skupščine proti metljivosti. Ker je država nakazala 70.000 Din za nakup Distola, je oblastni odbor počakal, da je bila ta vsota izčrpana. Pozneje je država prispevala še 45.000 Din, v celoti torej 115.000 Din, oblastna skupščina pa je nakazala 90.000 Din. S tem je bilo zaenkrat zadoščeno potrebam. V mariborski oblasti je 233.723 goved, od teh je obbolelo 10.098 glav, poginilo 1007 glav, zaklanih je bilo 2775 glav, ozdravilo je 4170 glav, ostale pa so še bolne.

Predlogi naših poslancev.

Ko je tajnik g. Hrastelj prečital vse predloge ter so se izročili odsekom v pretres, je g. predsednik javil, da prehaja k glavni točki, k proračunu oblastne samouprave.

Proračun.

G. predsednik je pojasnil smernice, ki so vodile oblastni odbor pri sestavi proračuna. Temeljno načelo je bilo: nobenih novih davkov — naše ljudstvo je že itak preobremenjeno. Država mora dati oblasti na razpolago deželne doklade, katere pobira in s temi sredstvi se bo storilo za enkrat dovolj.

Oblastni odbor je stal pred težko nalogo. Ni imel nobenih podatkov o potrebščinah posameznih okrajev, navezan je bil edino na predloge poslancev in na podatke, katere je dobil od velikega županstva. Izprva je imel v načrtu, sestaviti proračun tako, da bo le nekako dopolnilo k državnemu proračunu ter se bo oziral na one potrebe, za katere država ni predvidela nobenih sredstev. Kasneje se je prvotni načrt zavrgel, odbor se je postavil na stališče, da prevzame oblastna samouprava v svoje roke delo, katerega je vršila država, zato pa ji mora država odstopiti tudi primeren del dohodkov.

Po teh uvodnih besedah k proračunu je predsednik zaključil dopoldansko sejo. Med časom do nadaljevanja seje so se konstituirali posamezni odseki, in sicer sledeče:

Posamezni odseki imajo 9 članov. Na podlagi sporazuma med vsemi strankami se je določilo, da ima SLS v vsakem odseku 6 članov in 6 namestnikov, opozicija pa tri člane in tri namestnike.

Člani proračunskega in finančnega odseka so: dr. Veble, Bruderman, dr. Goričan, Jože Stabej, Alojz Sagaj in Vršič od SLS, Petovar (SDS), Petejan (soc.) in en radi-

čevce. Načelnik in poročevalec je dr. Veble, tajnik Jože Stabej.

Člani odseka za oblastne uredbe: dr. Anton Ogrizek, Jože Stabej, dr. Mühleisen, dr. Schaubach, Levstik, Ovčar od SLS, dr. Novak (SDS), Bartol (radičevce), Ivan Majerič (radičevce). Načelnik dr. Ogrizek, tajnik Ovčar. Poročevalec dr. Schaubach.

Odsek za prošnje in pritožbe: načelnik Dav. Kranjc, tajnik Peter Rozman, Albin Janžekovič, Litrop, Štrucelj, tajnik Turk — (SLS). Štefan Godina (SDS), Ivan Majerič (radičevce).

Odsek za socialno politiko: Načelnik in poročevalec Sagaj, tajnik Uranjek, Kores, Rozman, Osterc, Čuš (SLS), dr. Odič (radičevce), Grčar (soc.), Perkovič (soc.).

Kmetijski odsek: Načelnik in poročevalec Miloš Levstik, Horvat, Čuš, Pirnat, tajnik Janžekovič, Šerbinek od SLS, Finžgar (SDS), Kuhar (radičevce), Doblaž (radič.).

Poročilo finančnega odseka.

Popoldne se je skupščina zopet sestala k zasedanju. Poročilo o proračunu je podal v imenu finančnega odseka g. dr. Veble. Ponovil je še enkrat smernice, ki so vodile odbor pri sestavi proračuna in katere je podal uvodoma že g. predsednik.

Finančni odsek je razpravljal o proračunu na štirih sejah, in sicer sta se vršili prvi dve 10. in 11. pr. m., drugi dve pa 19. in 20. aprila. Prvotni proračunski predlog se je v mnogem razlikoval od sedanjega, ki je sestavljen na principu enotnega sistema.

V proračunu je bilo prvotno določenih rednih izdatkov 22.649.942 Din, izrednih izdatkov pa 8.000.000 Din, skupno 30.649.942 Din.

Vsota rednih in izrednih izdatkov je narasla, ker so v predlogu vpoštene tudi potrebe in zahteve Medjimurja in Prekmurja, ki so bile prvotno izpuščene, ker odbor ni dobil potrebnih podatkov. Tudi predlogi in prošnje, dalje zaostanki, katere dolguje država okrajnim zastopom in oolnicam, vse to je vplivalo na zvišanje izdatkov.

Med rednimi izdatki predvideva proračun za splošno oblastno upravo 2.503.790 Din, za javna dela 25.938.000, za kmetijstvo 7.073.264 Din, za zdravstvo 13.632.696 Din, za prosveto 1.291.000 Din. Med izrednimi izdatki je določeno za ceste 5.259.408 Din, za zdravstvo 6.500.000 Din, za nepredvidene in izredne potrebe, za regulacije, elementarne neizgode, pobijanje brezposelnosti 10.000.000 Din. V celoti znaša predlog proračuna 50.424.635 Din rednih in 21.759.408 Din izrednih izdatkov, skupno 72.184.043 Din.

Sklepi finančnega odseka.

Dr. Veble je nato prečital sklepe finančnega odbora.

1. Oblastni odbor se pooblašča, da oskrbi prostore za skupščino, oblastni odbor in za urade;

2. oblastni odbor se pooblašča nastaviti najpotrebnejše uradno osebje;

3. članom glavnega odbora se odobri mesečno 4000 D nagrade, toda le od onega časa dalje, ko prične odbor redno delovati. Člani odbora izgube pravo na poslanske dnevnice, ko začnejo prejemati nagrado. Predsednik odbora prejema nagrado, kakor ostali odborniki in še 1000 dinarjev mesečne funkcijske doklade;

4. finančni odsek je sprejel sklepe, ki omejujejo izdatke oblastnega odbora, in sicer: vsaka izprememba v proračunu in vsaka poraba splošno nedetajliranih kreditov se sme izvršiti samo z vednostjo finančnega odseka;

5. potni stroški poslancev se zaračunajo tako, da prejema poslanci izven Maribora za potovanje z nad šesturno zamudo 150 Din, za zamudo pod 6 ur 100 Din, dalje stroške za prevoz po železnici v II. razredu in prevoz z avtomobilom ali vozom do postaje.

6. Oblastni odbor se pooblašča, da podvzame vse korake, da država prepusti oblastni samoupravi potrebne stalne davčne vire za kritje potrebščin.

Vsak je dobro znal, da jim je to zagodel mili ter obče spoštovani gospodin Marko; a nikdo tega ni rekel, ampak vse je le čakalo v pekoči radovednosti, kako bo na velikonočno nedeljo zjutraj, ko se začne ob štirih velikonočni raj za Zagorke.

Katarinški veliki zvon je oddal štiri udarce. Razleglo se je po hrvatskem Zagorju vabeče pritrkavanje. Pred hišicami vse polno žensk, ki so že migale z ušesi v poželenju ter hrepenenju po zvokih muzike, ki je morala zadoneti in utešiti uho, saj je bilo videti, kako hodi banda okrog po hodniku pod streho zvonika. Nestrpne ženske so se očehale in bile glasno nevoljne, ker je trpelo pritrkavanje preveč dolgo in bodo prikrasane na muziki. Zvonovi so utihnili. Zagorke so si natezale ušesa z rokami, da bim jim čimprej pobožal razdraženo uho udar na Štefokov boben; a roke so omahnile, spustile ušesa, ker na stolpovem hodniku je zablisnilo šestnajstkrat in padel je iz 16 cevi ravno tako gromovit strel kakor včeraj med procesijo in pozneje v temno noč na placu. Streli je sledilo trjančenje, temu zopet strel in tako do šeste ure zjutraj, ko je bilo pri kraju žensko velikonočno veselje.

Zagorke so vse znale, da jih je pogljal iz velikonočnega raja muzike njihov miljenec, gospodin Marko, vendar nobena ni tega izrekla na glas. G. Marka niso obsodili z jezikom na velikonočno soboto smeli strelci, ne sicer gostobesedne Zagorke; vse je že komaj čakalo zadnjega dejanja zagorske velikonočne igre — popoldanske velikonočne pridige.

Ko so padali s prižnice župne cerkve sv. Katarine v Zagorju prihi o gadinah, magarcih ter lopovih, katere je metal stari plebanuš, je bil poln ta hram božji vernikov; to velikonočno nedeljo popoldne je bilo svetišče natrpano strelec, ki so imeli letos vsi cele prste in neobžgane obraze in še vedno polne pištole in deklet ter žen, ki so stale

S tem je dr. Veble končal svoje poročilo in predsednik je nato poročal, da so se odseki konstituirali.

Tajnik g. Hrastelj je nato prečital nekatere novovložene predloge, med katerimi so zlasti važni predlogi prekmurskega poslanca Baša in tovarišev; v teh predlogih so upoštevane najnujnejše gospodarske, zdravstveno-socialne in kulturne potrebe Prekmurja. Nujne predloge so vložili poslanci Blekač in tovariši za popravo ceste Luče—Solčava in Miloš Levstik za popravo porušene škarpe ob Savinji pri Grižah. Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik sejo zaključil.

NADALJEVANJE SEJE IN RAZPRAVA O PRORAČUNU.

V četrtek, dne 21. t. m. se je skupščinska seja nadaljevala. Na dnevnem redu je bila splošna razprava o proračunu, za katero se je prijavilo od vsakega kluba po nekaj govornikov. Razprava je bila mestoma precej burna, ker so govorniki iz opozicije, zlasti glavni govornik demokratov in socialistov, govorili nestvarno. Govor socialističnega poslanca Grčarja je bil izpolnjen s samimi neresnimi zavijanji, govoril pa je tako zmeden, da se še nazadnje sam ni več spoznal ter je v enem stavku nekaj grajal in napadal, čez malo časa pa je prav isto stvar zopet hvalil. Zato je tudi dobil pošten odgovor od našega poslanca g. Hrastelja, ki mu je vrget v obraz, da je bil njegov govor samo navadna demagogija, ter je hotel z njim samo hujskati in razburjati uboge delavce, katere socialisti neoprestano vlečejo za nos.

Prvi je govoril zastopnik samostojnih demokratov dr. Baričević iz Medjimurja. Govor je bil tak, kakor smo ga od demokratov pričakovali. Nič mu ni bilo prav, v proračunu mu je vsega manjkalo, pa ni mogel povedati, kaj bi pravzaprav moralo biti v njem, da bi bilo prav. Bilo je smešno, ker je ravno načelnik demokratskega kluba gosp. Lovro Petovar v finančnem odseku glasoval za proračunski predlog, njegov tovariš pa je potem na seji govoril proti. Petovarju je bilo to jako sitno. Baričević se je zavzemal tudi za nove davke, ker s tem, kar bo dala država, se baje ne bo moglo ničesar doseči. Očitno je, da je skupščina nezmožna za delo, ker so v njej samo kmetje, ki ničesar ne razumejo.

Odgovarjal mu je poslanec SLS dr. Ogrizek. Opozoril je najprej na zmedenost, ki vlada v demokratskem klubu, ko načelnik glasuje za proračun, njegov tovariš iz kluba pa pozneje proračun graja. Dalje je povdarjal težave, katere je imel odbor s sestavo prvega proračuna. Odločno je zavračal očitane predgovornika, da je oblastna skupščina nezmožna za resno gospodarsko delo. S tako kritiko, kot jo je imel dr. Baričević, se očitno hoče delo skupšč. ovirati in onemogočiti. To bi bilo pač gotovim strankam prav, ki so samo za centralizem, ki nam je prinesel že toliko gorja.

Za dr. Ogrizekom je nastopil dr. Odič, kot zastopnik radičevcev. Govoril je precej stvarno. Dasi nerad, vendar je bil prisiljen priznati, da je zasluga SLS, da se je oblastna skupščina sploh sklicala in da lahko dela. Poslanci SLS so s sestavo proračuna pokazali, da v resnici znajo zastopati koristi ljudstva. Prosil je, da se zavzamejo tudi za Medjimurje. Priznanje radičevca delu naših poslancev je laskavo, tem bolj, ker Radič sam tako blati našo stranko.

Kot tretji govornik je nastopil dr. Kečkeš iz Medjimurja, poslanec Hrvatske ljudske stranke. Zelo ostro je napadel demokrate ki v Medjimurju širijo vesti, da hočejo Slovenci celo Medjimurje posloveniti. S tem begajo ljudstvo in sejejo sovraštvo med oba naroda. Govoril je nato o potrebah Medjimurja. Razmere so tam zelo žalostne, kraji so močvirni in nezdravi, trahom, malarija in jetika razsajajo. Na trahomu, ki človeka oslepi, je bilo koncem leta 1926 bolanih 5900 oseb.

Nato se je prijavil k besedi veliki župan g. dr. Schaubach, ki je pojasnil nekatere pritožbe govornikov iz Medjimurja.

v jutranjem svitu pred bajtami na pol oblečene dve uri ter migale z ušesi v hrepenenju po muziki — zaman!

Mili gospodin Marko je stopil na prižnico in govoril od lastnega srca do src navzočih, da so pozabili fantje na pištole, ženske na ono dveurno očehavanje v pričakovanju muzike, ker vsem so polzele po obrazih solze ginjenja, saj so slišali v tako ganljivo nakitenih besedah, kako so oni bedni zagorski narod — ljudstvo vstajenja v Gospodu — kulture in svobodne bodočnosti. Med spodbudo k trajnemu vstajenju se ni dotaknil gospodin Marko niti z besedico streljanja ter katarinške bande, šele po pridigi, ko so si Zagorke brisale solze in so migali Zagorci od ginjenosti z mustačami, je g. Marko povdaril pohvalno, da ni obležal letošnjo veliko soboto na katarinškem placu niti eden odstreljeni zagorski prst, da se ni prehladila niti ena Zagorka v velikonočni jutranji zarji in v nagrado bo svirala drugo leto na veliko soboto ter veliko nedeljo zjutraj — banda pod pogojem, da ohranijo cele prste fantje, da bodo tiho pri procesiji ženske, ker sicer banda ne bo pihala — ampak zopet — streljala!

Zadovoljni so bili Katarinčani z govorom gospodina Marka, vesel je bil te zmage nad streljanjem tudi že čisto onemogli gospod plebanuš, le toliko je pripomnil pri mali južini tovarišu, da bi bolj držalo, ako bi bil ob koncu govora še ustrelil v zagorska ušesa besede: Čuvajte se gadi in magarci, ako boste zopet streljali in babe kričale, bo tudi banda streljala in ne svirala!

Gospodin Marko je dosegel svoj namen brez zmerjanja. Drugo veliko soboto je banda svirala, Zagorcem so ostali celi prsti, Zagorke si niso natezale zastoj ušes na velikonočno jutro proti katarinškemu zvoniku, ker banda je svirala in svira gotovo še tudi danes, ko je zadrezasti g. plebanuš že davno pod majko zemljo in vodi Katarinčane v procesiji brez pištol in ženskega krika že danes tudi priletni, a še vedno mili gospodin plebanuš Marko.

(Konec.)

Za njim je govoril socialistični poslanec Grčar. O njegovem govoru smo že uvideli omenili, kakšen je bil. Pripomniti še moramo, da je ta gospod zahteval, da se na vsak način vpeljejo novi davki. Socialisti pa pač malo mar za kmetjsko ljudstvo, katerega davki že itak dovolj gulijo. To bi bilo lepo, če bi nam gospodarili socialisti. Po enem letu bi pogladi vse gospodarje na boben. Socialisti Grčarju je odgovarjal poslanec Hrastelj. Njegov krepak in oster odgovor je žel zaslužen splošno odobravanje. G. Hrastelj je odločno nastopil proti takemu lahko-miselnemu govorjenju, da proračun ni pravilen, da se ne skrbi dovolj za ljudstvo. Socialisti govorijo to samo za to, da hujkajo, če pa imajo priliko, da z lastnim delom pokažejo, kaj znajo, potem pa povsod odrečejo. Naši ljudje dovolj dobro poznajo gospodarstvo socialistov v občinah Mežica in St. Janž na Drav. polju, ki dokazuje, da znajo socialisti samo lepo govoriti. Tudi v Mariboru jih poznamo. Tri leta so imeli občino v svojih rokah, Grčar sam je bil župan, pa niso ničesar storili, niti ene hiše niso pozidali, dasti je silno primanjkovalo stanovanj. Samo nove davke so vedno nalagali. Ko pa je prevzela občino v svoje roke SLS, se je takoj poznalo, da zna drugače gospodariti. Lani je pozidala dve veliki hiši, letos zopet zida štiri hiše, ceste so v redu — povsod se vzorno gospodari, socialisti pa sedaj kričijo po svojih shodih, da je bilo pod njimi boljše. Tudi v oblastni skupščini bi delali isto, pa naše ljudstvo hvalabogu dovolj dobro pozna ter jim ne bo nikoli nasledilo.

Za Hrasteljem je govoril kot zastopnik nemške manjšine dr. Mühleisen, ki je izjavil, da bo glasoval za proračun, in nato še socialist Petecan, ki je skušal ovreči očitke poslanca Hrastelja, kar pa se mu ni posrečilo.

Po končani splošni debati je podal še enkrat referent dr. Veble glavne smernice, ki so vodile oblastni odbor, da je predložil tak proračun. Zavračal je posamezne očitke opozicije, tako očitke Baričevića, Grčarja in Petecana in jih pozval, naj priznajo, da v danih razmerah sami ne bi mogli boljše napraviti. Pojasnila, ki so bila še potrebna, je točno podal. Nato pa, preden se je prešlo na glasovanje, je predsednik dr. Leskovar prekinil sejo za pet minut, da se klubovi načelniki razgovore o glasovanju. Po končanem razgovoru, ki je določil dvojno glasovanje, za proračun kot tak in za zaupanje predsedstvu posebej, se je glasovalo:

Za predlog proračuna so glasovali vsi navzoči, nihče proti. — Za zaupanje predsedstvu pa vsi, razen dveh socialistov in štirih demokratov.

Podrobna razprava o proračunu.

Takoj nato se je začela podrobna razprava o proračunu. Posamezna poglavja proračuna so govorniki temeljito obdelali. Razpravljalo se je najprej o proračunu za oblastno upravo, potem o javnih delih, nato o kmetijstvu; dalje o zdravstvu in socialnem skrbstvu in končno je prišlo na vrsto poglavje o obrti, trgovini in industriji. Opozicija se je razprave le malo udeleževala. Pokazalo se je sedaj, kako ogromna razlika je med našimi poslanci in poslanci, katere so poslale nasprotna stranke v skupščino. Ko se je pri splošni razpravi demokrat dr. Baričević tako pomilovalno izrazil o naših poslancih, češ »saj so sami kmetje«, je pa sedaj imel priliko gledati in strmeli, ko so ti kmetje vstajali eden za drugim, govorili mnogo boljše, kakor on ter stajali predloge, ki so bili tako tehtni in tako dobro pripravljeni, da se jih je moralo upoštevati. Vsak poslanec je v svojem govoru podal in razložil potrebe okraja, katerega je zastopal. Videlo se je, da imajo res smisel za potrebe, da se pa tudi zavedajo svoje poslanske dolžnosti ter bodo koristili svojih volilcev dobro zastopali. Nasprotno pa so od poslancev opozicije govorili, in še to kratko, samo načelniki klubov, dočim so vsi drugi molčali. Po razpravi o posameznem poglavju se je vršilo glasovanje. Vsako poglavje bilo soglasno sprejeto, ker so nazadnje tudi nasprotniki uvideli, da se pri svojih volilcih še bolj osovražijo, če bi proti glasovali ter s tem samo pokazali, da jim je malo mar za koristi ljudstva.

Prvo poglavje bilo skoro brez razprave soglasno sprejeto. Nato je odgovarjal poslanec Marko Krajnc na vprašanje medijumskih poslancev o uspehu boja proti metljivosti. Predsednik je nato prekinil sejo.

Javna dela.

Popoldne se je seja ob pol štirih zopet nadaljevala. Na vrsto je prišla razprava o proračunu za javna dela. Govorilo je zelo mnogo govornikov, osobito od SLS. Za vsak okraj je govorilo po več poslancev ter zahtevalo, da se v proračunu vpoštevajo najnujnejše potrebe.

Poslanec Rajh je govoril o nevarnosti, ki preti vsled poplav Mure. Zahteval je, da se Mura nemudoma prične regulirati. Oblastni odbor naj imenuje posebno komisijo, ki bo najbolj ogrožene kraje pregledala.

Poslanec Levstik je opozoril na poplave Savinje. Reka je v gornjem toku regulirana ter pridruži z veliko silo do Celja, kjer se naglo zavije proti jugu. Na tem prostoru izgubi silo ter pušča kamenje in prodece, tako da se dno struge neprestano zvišuje. Po regulaciji se je radi tega dno Savinje pri Celju dvignilo za poldrugi meter. Zato so poplave vedno bolj pogoste, in ob času velikih deževij je poleg Celja ogrožen velik del Savinjske doline.

Poslanec Vršič je nato opozoril na razdiralno delo Drave, ki neprestano izpodjeda bregove in menja strugo. S tem dela velikansko škodo. Država je določila za regulacijo te reke kredit. Naj oblastna skupščina posreduje, da bo kredit čim prej izplačan.

Dr. Ogrizek je nato izjavil, da je v Gradcu pri deželni vladi še izza časov pred vojno mnogo načrtov za regulacijo rek in potokov, za graditev novih cest in železnic, katere je dala izgotoviti bivša štajerska dežela. Te načrte naj se dobi nazaj, s čemer se bo prihranilo veliko stroškov.

Poslanec Sagaj je opozoril na škodo, katero so napravili zemeljski plazovi ter zahteval podoro. — Poslanec Blekač je govoril o škodi, katero je napravila Savinja v Solčavi. Ta kraj je popolnoma odrezan od ostalega sveta, ker je voda razdrila cesto tako, da je vsak promet nemogoč. Zahteval je nujno pomoč, tem bolj, ker je sosedna Avstrija vsem obmejnim krajem, ki so bili po povodnji oškodovani, že glavni pomagala in v prav izdatni meri.

Poslanec Guzej je govoril o potrebi regulacije Mislinje, katero je pričel regulirati slovenjegraški okrajni zastopar ter žrtvoval že 300.000 Din. — Poslanec Litrop je opozoril na škodo, katero dela Mura v Prekmurju.

Poslanec Čuš je nato priporočal, da se prične regulirati Pesnica, da se s tem rešijo velikanski travniki, ki so se v Pesniški dolini izpremenili v močvirja.

Poslanec dr. Schaubach iz Slov. Bistrice je zahteval regulacijo hudournikov v svojem okraju ter priporočal, da se naj najprej izgotovi podroben načrt za regulacijo vseh rek in potokov, naj se ugotovi, koliko bi to stalo in potem naj se najme potrebno investicijsko posojilo. — Poslanec Uranjek je govoril kakor poslanec Levstik o regulaciji Savinje, poslanec Rozman pa je opozoril na žalostno stanje cest v Halozah. Zahteval je, da se poda pomoč po plazovih oškodovanim.

Poslanec Kugovnik je zagovarjal najetje posojila za regulacijo rek ter nato podal sliko javnih naprav v prevaljsko-marenberškem okraju. Ceste so tu uničene, ker jih ni nihče ne popravil, mostove je odnesla povodenj. V okraju se mora ustanoviti cestni odbor, ki bo ceste vzdrževal v redu. Pomagati se mora tudi cestarjem. Enako se mora regulirati tudi Meža, katero je nameraval koroški deželni odbor že pred vojno regulirati ter so bili že vsi načrti gotovi.

Poslanec Janžekovič je nasvetoval, naj se imenuje posebno komisijo, ki bo na licu mesta proučevala, kaj je potrebno za ukreniti. V komisiji naj bo kot član vedno tudi poslanec dotičnega okraja.

Posl. Napotnik je govoril o potrebah konjiškega okraja. Popraviti je treba ceste, regulirati Dravinjo in Žičnico. — Posl. Mlešič je zagovarjal potrebo regulacije potoka Polska. — Posl. Bruderman je podal nasvete, kako naj se ravna s cestami.

Ko so govorniki to poglavje vsestransko objasnili, ga je predsednik dal na glasovanje in proračun je bil soglasno sprejet.

Kmetijstvo.

Tudi o tem poglavju je bila razprava zelo natančna in dolga. Na vprašanje o uvozu ponarejenega vina je podal g. veliki župan dr. Schaubach izjavo, da je ukazal strogo preiskati vse dalmatinsko vino, ki se uvaža ter konkurira z domačim pridelkom.

Poslanec Čuš je nasvetoval naj se zadržam daje mesto podpora brezobrestno posojilo. Dalje je ugotavljal, da izkazujejo državne trtnice, ki so sedaj prešle v deželno last, velik primanjkljaj, ki ni opravičen. To dokazujejo dobre kupčije, katere delajo trtnice, ki so v privatnih rokah.

Poslanec Janžekovič je načel važno vprašanje saditve šmarnice. Ugotavljal je, da je zakon v tem oziru preveč strog, ker zahteva, da se šmarnico popolnoma iztrebi do leta 1930. Ker se ne more šmarnice spraviti v denar, si sama zadaje smrt. Govoril je nato o ljubljanski kmetijski razstavi, o žrebnarji v Ljubljani. Priporočal je tudi brezplačno oddajo dobrih matičnjakov revnim slojem.

Poslanec Guzej je priporočal osnove vzornih kmetij v srezih, kjer se naj posebno goji bikoreja. Osnujejo in podpirajo se naj bikorejske zadruge.

Poslanec Rozman je govoril o pomanjkanju dobrih plemenskih bikov v ormoškem okraju in Halozah. Priporočal je ustanovitev strokovne šole za viničarje, viničarske in sadjarske tečaje in sadjarske zadruge.

Proračun za kmetijstvo je bil nato soglasno sprejet.

Zdravstvo in socialno skrbstvo. — Država izroči bolnice in zdravilišča oblastni samoupravi.

V začetku razprave o tem poglavju je predsednik prečital sledeči dopis ministrstva za narodno zdravje v Beogradu:

Vsem bolnicam in zavodom v oblastni samoupravi mariborski! Ministrstvo narodnega zdravja odreja, da se vse bolnice in zavodi za onemogle, kopaljšči Rogaška Slatina in Dobrna tekom tega budžetnega leta predajo v upravo oblastnemu odboru. Inspektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani bo to izvršil. Krediti, določeni v budžetu za leto 1927-28, ki so namenjeni tem ustanovam, se dajo oblastni samoupravi na razpolago. Okrožni zdravniki spadajo pod kompetenco oblastnega odbora.

Temu je sledilo viharno ploskanje vseh poslancev. Vse je naglašalo, da gre glavna zasluga za to Jugoslovanskemu klubu. Nato je govoril poslanec Kores o zdravstvenih razmerah pri nas, o slabem stanju bolnic, o pomanjkanju hiralnic. Priporočal je pazljivo zaščiti dece in poslovanju borz dela.

Dr. Kečkeš je govoril o žalostnih zdravstvenih razmerah v Medjimurju.

Poslanec Uranjek je opozoril na krivico, katero trpe staroupokojeni rudarji, ki dobe mesečno samo po 6 Din pokojnine brez vseh doklad. Stavljal bo samostojen predlog o reševanju spornih rudarskih vprašanj.

Poslanec Rozman je govoril o viničarskem vprašanju in zahteval zavarovanje viničarjev.

Proračun je bil nato sprejet z vsemi glasovi, enako tudi proračun za obrt, trgovino in industrijo, in nato izredni proračun.

Proračun tudi v podrobnostih sprejet soglasno.

Predsednik je dal nato na glasovanje celokupni proračun, kakor ga je predlagal finančni odsek. Enako so bila soglasno sprejeta tudi pooblastila, ki jih je stavljal finančni odsek. Nato je predsednik konstatiral, da je skupščina pokazala redek smisel za smotreno gospodarsko delovanje s tem, da je proračun soglasno odobrila.

Zahvala mariborske skupščine Jugoslovanskemu klubu v Beogradu.

Razni amandementi k državnemu proračunu merijo v veliki meri na omogočenje uspešnega delovanja oblastnih skupščin, zlasti amandement glede prenosa imovine bivših dežel na oblasti in pooblastilni amandement za spremembo bivših deželnih zakonov ter za prenos dosežanj drž. agend na oblastne samouprave. Za te amandemente se imamo zahvaliti predvsem prizadevanju Jugoslovanskega

kluba, ki je našo hvalevredno umevanje tudi pri Narodni radikalni stranki v Beogradu. S tem nam bo omogočeno sodelovanje ljudskih zastopnikov, dvigniti našo oblast gmotno in kulturno in tako poglobiti smisel za državo v najsevernejši obmejni oblasti naše zedinjene kraljevine. Ob priliki razprave o prvem proračunu izrekamo Jugoslovanskemu klubu za njegovo dosežanje delovanje najiskrenejšo zahvalo ter ga prosimo še za nadaljno podporo pri izvajanju našega proračuna. Oblastna skupščina mariborske oblasti.

Zahvala je bila sprejeta z navdušenim ploskanjem poslancev SLS in radičevcev. S sprejetjem proračuna je bil dnevni red izčrpan, predsednik je nato zaključil sejo, ki se je nadaljevala v soboto. (Dalje prihodnjic.)

LJUBLJANSKA OBLASTNA SKUPŠČINA.

Čitatelje »Slov. Gospodarja« bo gotovo zanimalo tudi delovanje oblastne skupščine v Ljubljani. Saj se vendar iz okrajev bivše Štajerske, to je Brežice in Laško voli v ljubljansko oblastno skupščino 6 poslancev i. s. iz Brežic 3, 2 SLS, namreč Podvinski in Tratnik in enega SKS Ureka. Iz Laškega zastopata našo stranko posl. Deželak iz Lož in Križnik iz Trbovelj, a od socialistov župan Siter iz Trbovelj.

Pretekli teden se je vršila zelo zanimiva in mestoma zelo burna proračunska razprava. V petek, dne 22. aprila se je pričela podrobna razprava o proračunu. Seja je trajala od 10. ure dopoldne nepretrgoma 16 ur do 2. ure popoldni. Pri tej priložnosti je poslanec Deželak, ko se je razpravljalo proračun za kmetijstvo, govoril k temu predmetu in stavljal resolucijo: Oblastnemu odboru se naroča, da do jesenskega zasedanja pripravi nov načrt lovskega zakona, ki bo primeren sedanjim potrebam kmetijskega stanu.

Resolucija je bila sprejeta.

Istotako je omenjeni poslanec stavljal predlog za podporo občini Marija Gradec za napravo nove ceste Jogoč—Brstnika—Rifnogozda proti Laškemu.

Poslanec Križnik iz Trbovelj se je zavzel posebno za trboveljske rudarje in splošne socialne potrebe.

Socialist Siter je vložil predlog za prestatitev glavarstva iz Laškega v Trbovlje. Njegov predlog so podpisali gospodje iz naprednega demokratskega kluba, čeprav so pri volitvah agitirali proti naši stranki s tem, da hoče prestatiti glavarstvo iz Laškega v Trbovlje. Hribci ponižujejo se, dolince povišuje se, da se bo videlo to ravno polje, kot demokratska demagogija gre.

Predlogi poslancev Podvinski. Kanalizacija travnikov občine Kapela. Poprava mostu na Sotli, Bizeljsko, Kraljevec. Podpora za ceste v okraju Brežice. Razširjenje ceste Dobova—Bizeljsko. Vpostavitve zveze okrajne ceste Pišce—Bizeljsko. Podpora mlekarji zadruzi Dobova. Podpora za popravilo hudournikov v občini Globoko. Predloga oblastnemu odboru, da posreduje pri poštni direkciji za napravo telefona in telegrafa za Bizeljsko.

Predlogi poslancev Tratnika: Regulacija Reke Sotle. Regulacija potoka Dovška. Regulacija Save ob župnici Dobova. Vodovod v trgu Rajhenburg. Vodovod v trgu Sevnica. Nova cesta: Dovško—Brežje—Kališovec—Sv. Anton. Uvrstitve ceste: Blanca—Sv. Anton med okrajne ceste. Interpelacija glede dalmatinskega, banaškega, zlasti ponarejenega vina in glede pospeševanja vino-građništva. Interpelacija glede popravne mostu v gornjem delu trga Rajhenburg. Predlog glede pokončevanja divjih svinj v obč. Mrčna sela, Senovo, Blanca, Zabukovje in Jurklošter. Predlog glede zdravljenja in preprečevanja metljivosti. Predlog glede postaj za prenočevanje in prehrano potujočih brezposelnih obrtnih pomočnikov. Predlog glede podpore za nabavo živil. Intervencija za živinsko sol v občinah Bizeljsko, Kapela, Veliki Obrež, Rigonce, Loče, Mihalovec, Gaberje, Sela, Zakot, Globoko in Mostec. Intervencija glede prispevka za zgradbo nove brvi čez Sotlo pri vasi Gregovce. Predlog glede založenih kleti gostilničarjev-vinogradnikov, da se namreč njihove kleti v vinogradih smatrajo za navadne privatne kleti, ki ne stojijo pod finančnim nadzorstvom. Predlog glede drevesnice v sevniskem sodniškem okraju.

Da bomo nasprotnike poznali.

Kmetjska misel — misel pravičnosti in poštenja, tako se postavlja samostojna stranka in pravi, da zavoljo te misli mora ravno ona rasti in postati naslednica SLS. Mi pa pravimo: Samostojna je zaradi te kmetjske misli prvotno bila močna, a ker je kmetjska misel — misel pravičnosti in poštenja, zato pa Samostojna izginja kot sneg pred pomladnim solncem.

Pogubonosna politika SLS. Ker je SLS svoj, če tudi pičel čas vladanja, dosegla vendar zelo veliko za Slove-nijo (mislimo le na omogočenje dela v oblastnih skupščinah), je treba, da radičevci pišejo »pogubonosna politika SLS«. Je res pogubonosna! A ne za slovenski narod, pač pa za take stranke kot je radičevska, ki živi le od tega, da kmetska hujka in spravlja v odvisnost nerazsodne Radičeve politike.

Napredna fronta in radičevci.

Tisti slovenski politiki, ki poleg slovenskega narodnega programa zatajujejo tudi katoliško kulturno načelo, ustanavljajo napredno fronto, ki pa ima to čudno lastnost, da gre vedno bolj nazaj. Vsaka stranka, ki je naši nasprotna, razen SDS, se javno sramujejo tega! Tudi radičevska. V resnici pa vemo, da je ravno Radič tisti, ki najbolj rovari zoper katoličane v naši državi, da je Radič tisti, ki istočasno napada katoliško Cerkev, ko zborovalec pozdravlja s »Hvaljen Isus i Marija«. Zato lahko stokrat prekliče Samostojna, da ni liberalna, ji nihče ne bo verjel. Saj vemo, da jabolko ne pade daleč od drevesa. In Samostojna je Žerjavov otrok, zdaj jo je Radič le v revo vzel. —

Kmetijci plačujejo reklamo za sebe.

Da bi naši radičevski samostojni kmetijci v drugih listih plačevali za svojo stranko ugodne članke, pa res nismo mislili. Zdaj pa so nam povedali. Pišejo namreč v svojem listu z dne 20. aprila t. l., št. 16: »Narodni dnevnik« (ne-strankarski politični list) nam očita nevhvaležnost, ker da se je čisto eksponiral za našo stranko. To ni čisto točno. Za vse usluge, ki nam jih je tu pa tam storil, »N. d.«, so nam njegovi gospodarji sproti predložili svoje račune, ki smo jih radi, a tudi pošteno honorirali. — Lepo, lepo! To je pač čisto točno! —

S silo nad kmetska!

V oblastni skupščini v Mariboru je demokratiški poslanec Petovar predlagal, naj se z vso strogostjo izvaja